

Dovana muziejui: unikalūs akmenys amžiaus radiniai

Aistas MENDEIKA

Kretingos muziejaus archeologinių radinių kolekcija pasipildė dar dviem eksponatais, kuriuos muziejui padovanojo senovės istorijos gerbėjas Denisas Nikitenka. Iki šiol muziejus tokių neturėjo.

Pasak juos suradusio D. Nikitenkos, muziejų pasiekusios dovanos yra akmenys amžiaus laikotarpiu gyvenusių žmonių akmeniniai buities įrankiai. Vienas jų rastas Plungės rajone esančio Varkalių piliakalnio papėdėje, Gandingos archeologinio komplekso teritorijoje. Manoma, jog ten buvo gyvenvietė.

Radinys D. Nikitenkos dėmesį atkreipė tuo, kad visi kumščio dydžio akmenuko šonai buvo nuskaldyti. „Apvalių akmenų galima rasti dažnai, tačiau pastebėjus tokį, kurį galbūt sukūrė ne gamta, kyla minčių, jos tai gali būti kažkada senovės žmogaus pagamintas koks nors įrankis, pravertęs buityje. Šį kartą tai pasiteisino“, – sakė D. Nikitenka. Specialistų teigimu, tai

esąs muštukas, kuris buvo naudojamas skeliant titnagą. Pasak D. Nikitenkos, tai gali būti įrodymas, jog patogioje vietoje, šalia Babrungo upelio, akmenys amžiuje jau gyveno žmonės. Beje, radinys surastas nekasinėjant, ant žemės paviršiaus. „Kaip jis ten atsirado, sunku pasakyti, gal ir koks kormis išrašė į paviršių“, – spėliojo D. Nikitenka.

Kitas radinys atkeliavo iš Imbarės apylinkių, kurios taip pat garsėja savo turtinga istorija, menančia net ir akmenų amžiaus laikotarpį. D. Nikitenkos nuomone, tai gali būti taip pat akmeninis trintuvas, kuris buvo naudojamas kam nors smulkininti, trinti, galbūt odai, kailiams išdirbti. Jis atrodo lyg duonos kepalas, nutrintais kraštais. Vie-

Kretingos muziejaus archeologinių radinių kolekciją papildę daiktai telpa į dėžę, tačiau turi didžiulę istorinę vertę.
Gintauto Maciaus nuotr.

nas akmenys amžiaus dirbinių žinovų taip pat patvirtino, jog radinys yra žmogaus rankų darbas.

„Imbarė daugiau žinoma kaip svarbi kuršių krašto vieta, turėjusi stiprias tuo metu pilis. Tačiau kuršiai atsirado kur kas vėliau. Todėl toks akmenų amžiaus radinys yra labai svarbus krašto istorijai, net įrodo, jog čia žmonės gyveno labai seniai“, – teigė D. Nikitenka.

Pasak tokius radinius jau antrą kartą Kretingos muziejui padovanojusio D. Nikitenkos, juos ekspozicijose pamatę lankytojai gali akivaizdžiai įsitikinti, jog ne visi laukuose ar pakelėse gulintys akmenys yra nepalieti senovės žmogaus rankos. „Daugeliui tikriausiai net mintis nekyla, kad paspirtas akmenėlis gali būti labai reikšmingas istorijos tyrinėtojams, archeolo-

gams. Nebūtinai reikia surasti kokį nors akmeninį kovos kirvį su pragremžta skyde, kad būtų galima sakyti, jog tai tikrai vertingas radinys. Pakanka atidžiau pažiūrėti ir į paprastą iš pirmo žvilgsnio akmenėlį“, – tikino D. Nikitenka, paraginęs kretingiškius bei visus, besidominčius krašto istorija, gilia praeitimi, užsukti į muziejų ir pasižiūrėti į naujuosius eksponatus.

Nors beveik neabejojama, jog tai tikrai akmenų amžiaus radiniai, tikslų jų amžių turėtų nustatyti kruopštesni tyrimai. Pats D. Nikitenka tuo neabejoja. Anksčiau Kretingos muziejui jo padovanoti radiniai spėjimus patvirtino.

Akmenų amžiumi vadinamas ilgas žmonijos priešistorės laikotarpis. Naujieji radiniai žmogaus rankomis galėjo būti pagaminti net prieš 5 tūkst. metų. Akmenų amžiaus laikotarpiu pagrindinė žaliava įrankiams buvo akmuo, tiksliau, titnagas, obsidianas.